

سوال ۱

پاسخ: گزینه ۱

گزینه‌ی «۱»

تشخیص و استعاره: «کرشمه کردن گل نرگس» و «فتنه در جهان انداختن فریب چشم» / مجاز: «جهان» مجاز از مردم جهان و «صد» مجاز از مقدار زیاد / تشبیه (تشبیه تفضیل): تشبیه چشم یار به نرگس و ترجیح دادن بر آن

سوال ۲

پاسخ: گزینه ۳

گزینه‌ی «۳»

گزینه «۳»: مجاز: ندارد / حسن تعلیل: شاعر دلیل نهان گشتن چشمه آب حیات را خجالت از وجود زیبای یار دانسته است.
تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: مجاز: چمن ← باغ و بوستان / حسن تعلیل: شاعر دلیل نغمه‌خوانی بلبلان را دیر شکفته شدن گل، توسط باد سحری دانسته است.

گزینه «۲»: مجاز: گل ← بهار / حسن تعلیل: شاعر دلیل سرخی رنگ گل لاله را شرمساری آن از ساغر خالی‌اش در فصل بهار دانسته است.

گزینه «۴»: مجاز: کف ← دست / حسن تعلیل: شاعر دلیل مستی و خماری گل نرگس را باده‌نوشی او دانسته است.

سوال ۳

پاسخ: گزینه ۳

گزینه‌ی «۳»

در بیت گزینه «۳»، ادعای شاعرانه‌ای مطرح نشده است، چرا که شاعر مدّعی است با خاموش کردن شمع، همسایگان از حضور معشوق باخبر نمی‌شوند و این ادعا نمی‌تواند غیرواقعی یا شاعرانه باشد.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: آوردن دلیل غیرمنطقی (آشفتگی زلف یار) برای پریشانی سخن

گزینه «۲»: آوردن دلیل شاعرانه (گردش چشمان دوست) برای دوست داشتن گردش و دور پیمانه

گزینه «۴»: آوردن دلیل ادّعایی (شیرینی اندام) برای چسبیدن پیراهن به تن

سوال ۴

پاسخ: گزینه ۲

گزینه‌ی «۲»

کنایه: «گل بی‌خار» کنایه از شادی بدون رنج و «سینه‌چاک» کنایه از مشتاق / استعاره: «چمن» استعاره از دنیا و مشتاق و سینه‌چاک بودن گل تشخیص دارد. / نغمهٔ حروف: تکرار صامت «ر»، «س» و مصوت بلند «ا»

سوال ۵

پاسخ: گزینه ۲

گزینه‌ی «۲»

تشبیه «لب» به «لعل»، تکرار «تشنه (ردیف)» و «تو» و «دریا»، شخصیت‌بخشی و استعاره برای «لب» و «چشم»، مراعات‌نظیر بین «چشم» و «لب» و «دیدار» و مبالغه در شدت اشک، در ابیات صورت سؤال بارز است.

سوال ۶

پاسخ: گزینه ۲

گزینه «۲»

تشبیه «لب» به «لعل»، تکرار «تشنه (ردیف)» و «تو» و «دریا»، شخصیت‌بخشی و استعاره برای «لب» و «چشم»، مراعات‌نظیر بین «چشم» و «لب» و «دیدار» و مبالغه در شدت اشک، در ابیات صورت سؤال بارز است.

سوال ۷

پاسخ: گزینه ۲

گزینه‌ی «۲»

بررسی گزینه‌ها:

گزینه «۱»: تشبیه بین چهره یار و ماه، در خیل داشتن امثال ماه کنایه‌ای به معنای زیبایی یار است.

گزینه «۲»: قطعاً حس آمیزی ندارد که برای ردّ گزینه کافی است.

گزینه «۳»: ایهام «مشکین» به معنای «مشک‌دار» یا «سیاه‌رنگ»، مبالغه در بیان شدت آه.

گزینه «۴»: تلمیح به داستان یوسف، مراعات‌نظیر بین «ماه» و «خورشید».

سوال ۸

پاسخ: گزینه ۳

گزینه «۱»

«خسرو انجم» استعاره از خورشید است و شاعر بین آن و چهره یار در بیت صورت سؤال شباهتی دانسته است.

سوال ۹

پاسخ: گزینه ۱

گزینه ۱»

تشبیه: «مژه» به «خامه» - «روی» به «نامه»

مجاز: «نگار» مجاز است از «یار»

جناس: «خامه» و «نامه»

مبالغه: خون گریستن

سوال ۱۰

پاسخ: گزینه ۲

گزینه ۲»

بیت به داستان رستم تهمتن تلمیح دارد. همچنین می توان گفت «دیو نفس» نیز تشبیه «نفس» است به «دیو».

سوال ۱۱

پاسخ: گزینه ۳

گزینه ۳»

«خون جگر قسمت کسی شدن» کنایه از «رنج کشیدن»/ تشبیه: مهر رخ (اضافه تشبیهی)، یاقوت صفت (مانند یاقوت)/ «ماه دل افروز» استعاره از «معشوق»/ جناس: «ماه و ما»

تشریح گزینه های دیگر

گزینه «۱»: «ای مرغ» تشخیص و استعاره - «پری» استعاره از «معشوق»/ «صنم» استعاره از «زیبارو»/ جناس: «پری» (پرواز کنی) و «پری» فرشته

گزینه «۲»: «چشم داشتن» کنایه از «انتظار داشتن» / «عقل پایمال عشق شود» استعاره

گزینه «۴»: «دل برداشتن از کسی» کنایه از بی علاقه شدن/ تشبیه: لعل لب/ «بت» استعاره از «معشوق»

سوال ۱۲

پاسخ: گزینه ۲

گزینه «۲»

«به گردن گرفتن» کنایه از «پذیرفتن مسئولیت است» و «خون کسی را در دست و پا ریختن» کنایه است از «کشتن او». بیت
گزینه «۲»، تلمیح ندارد.

تشریح گزینه‌های دیگر

گزینه «۱»: «گرد ملال» اضافه تشبیهی است. / «طعمه خاک» اضافه استعاری است، زیرا خاک به شکارگری مانند شده و طعمه
داشتن و صید کردن که از ویژگی‌های هر شکارگری است به آن نسبت داده شده است. («صیاد خاک» صورت تشبیهی این
ترکیب است.)

گزینه «۳»: این که حاصل یک مزرعه مایه تهیدستی باشد، امری متناقض است. / جمع‌شدن کل محصول یک مزرعه در مکانی به
کوچکی چشم یک مورچه، اغراق در کم‌بودن محصول است.

گزینه «۴»: نسیم صبح، انسان فرض شده است، تشخیص دارد. / آشیان (لانه پرندگان) به کاسه گدایی مانند شده است، تشبیه
دارد.

سوال ۱۳

پاسخ: گزینه ۱

گزینه «۱»

«آتش زبان بودن» کنایه از «تند و تیز سخن گفتن» / «چمن» مجاز از باغ / «هزار» ایهام تناسب دارد: معنای نزدیک عدد
«هزار»، معنای دور «هزار دستان» که کاربرد ندارد ولی با «بلبل» تناسب دارد. / شاعر فرموده یکی از هزار بلبل همانند صائب
تبریزی نمی‌باشد. در نتیجه این بیت «تشبیه» مرجح دارد، زیرا شاعر «مشبه» را از «مشبه‌به» برتر می‌داند.

سوال ۱۴

پاسخ: گزینه ۴

گزینه «۴»

ایهام «روی»: چهره - دلیل

تشبیه «زلف» به «من» شاعر

حسن تعلیل: پریشانی زلف یار به دلیل در کناره بودن، در مرکز نبودن

سوال ۱۵

پاسخ: گزینه ۱

گزینه «۱»

شخصیت‌بخشی و استعاره برای «جان»، تکرار «دست»، مراعات‌نظیر «دست» و «پا» و «سر» و «شراب کشیدن» کنایه از شراب نوشیدن است. بیت ایهام و حس‌آمیزی ندارد که برای ردّ سایر گزینه‌ها کافی است.

سوال ۱۶

پاسخ: گزینه ۴

گزینه «۴»

شور: ایهام‌تناسب دارد.

جواب تلخ: حس‌آمیزی

شیرین‌تر از شکر: اغراق

کام‌جان: تشخیص (اضافه استعاری)

سوال ۱۷

پاسخ: گزینه ۳

حسن‌تعلیل: علت این‌که گل لاله از تولد تا مرگ جام می‌را رها نکرد این است که فهمید روزگار بی‌وفا است

استعاره: جام می ← قسمت کاسه و جام گل

مجاز: کف ← دست

سوال ۱۸

پاسخ: گزینه ۱

گزینه «۱»

حسن تعلیل: علت وجود شبنم، آب افتادن دهان غنچه از شنیدن وصف حسن محبوب دانسته شده است.

استعاره: شخصیت بخشی برای صبا و غنچه

تشبیه: قطره روی برگ گل به گلاب بر روی چهره‌ی زیبارویان مانند شده است.

جناس: «چون» در دو بیت معانی «مانند» و «وقتی» دارد.

کنایه: آب افتادن دهان

سوال ۱۹

پاسخ: گزینه ۲

کنایه: از پا افتادن

حسن تعلیل: علت سکوت بیستون نابودی کوهکن است.

تشبیه: داغ تنهایی (تنهایی به داغ تشبیه شده).

اغراق: اثر کردن داغ تنهایی در سنگ خارا

سوال ۲۰

پاسخ: گزینه ۱

گزینه «۱»

ب) حسن تعلیل: گل از غفلت آدمیان است که می‌خندد (می‌شکفت)

ج) مجاز: «سر» مجاز از اندیشه و قصد است.

د) استعاره: وحشت سرا استعاره از دنیا است.

هـ) ایهام تناسب: واژه «پرده» در معنی اصطلاح موسیقی خود که در بیت قابل قبول نیست با واژگان راست و نغمه تناسب دارد.

الف) تشبیه: رخ و بالای معشوق به ترتیب به گلستان و سرو تشبیه شده‌اند.

سوال ۲۱

پاسخ: گزینه ۱

گزینه «۱»

ب) حسن تعلیل: گل از غفلت آدمیان است که می‌خندد (می‌شکند)

ج) مجاز: «سر» مجاز از اندیشه و قصد است.

د) استعاره: وحشت‌سرا استعاره از دنیا است.

هـ) ایهام تناسب: واژه «پرده» در معنی اصطلاح موسیقی خود که در بیت قابل قبول نیست با واژگان راست و نغمه تناسب دارد.

الف) تشبیه: رخ و بالای معشوق به ترتیب به گلستان و سرو تشبیه شده‌اند.

سوال ۲۲

پاسخ: گزینه ۳

گزینه «۳»

تلمیح ندارد. «رخ» مجاز از «یار»

تشریح گزینه‌های دیگر

گزینه «۱»: جناس: چیر، سیر / کنایه: سیر گشتن

گزینه «۲»: استعاره: ای عشق / ایهام: بی‌نوا: ۱- بی‌سامان ۲- بی‌آهنگ

گزینه «۴»: تضاد: سعد و نحس / تشبیه: مه چهره

سوال ۲۳

پاسخ: گزینه ۲

گزینه «۲»

بیت (الف): «لعل» استعاره از «لب یار» و «نرگس» استعاره از «چشم» است.

بیت (ب): «چو یوسف» تشبیه است.

بیت (پ): «آب» مجاز از «اشک»

بیت (ت): «سفر کردن صدا» تشخیص دارد.

سوال ۲۴

پاسخ: گزینه ۳

گزینه‌ی «۳»

تشریح گزینه‌ها:

گزینه «۱»: تشبیه «کوه صبر» و «کوه» به «کاه» و تضاد بین این دو.

گزینه «۲»: شخصیت‌بخشی برای «گریه» و مبالغه در شدت آن

گزینه «۳»: استعاره «نرگس» از «چشم»، بیت تلمیح ندارد.

گزینه «۴»: تکرار «مرگ» و «چنگ»، استعاره «چنگ زندگانی»

سوال ۲۵

پاسخ: گزینه ۴

گفتار تلخ ← حس آمیزی / تلخ و شیرین ← تضاد / جان ← استعاره از معشوق / گفتار تلخ چون شکر باشد ← تشبیه

سوال ۲۶

پاسخ: گزینه ۱

گزینه «۱»

حسن تعلیل: شاعر علت روشنی صبح صادق (صبح نخست) را، راست‌گویی دانسته است. / مجاز: «حرف» مجاز از «سخن» است. / استعاره: «دهان صبح» تشخیص است و هر تشخیصی استعاره است. / تشبیه: کواکب (= ستارگان) به زر تشبیه شده‌اند.

سوال ۲۷

پاسخ: گزینه ۲

گزینه «۲»

بیت الف: «سر» مجاز از «فکر و اندیشه»

بیت ب: «رخ» ایهام تناسب: ۱- چهره (معنای قابل پذیرش) ۲- درمعنای یکی از مهره‌های شطرنج (با اسب و پیاده تناسب دارد).

بیت ج: حسن تعلیل: علت برخاستن گل سنبل از چمن این است که زلف‌های بلند تو، آن را پامال کند.

بیت د: تشبیه: اوراق حواس

سوال ۲۸

پاسخ: گزینه ۴

گزینه «۴»

«سر» مجاز از «اندیشه»/ تشبیه ندارد.

تشریح گزینه‌های دیگر

گزینه «۱»: «هلال و هلال» تکرار/ جناس همسان (تام): «ماه» مصراع اول «واحد اندازه‌گیری زمان برابر با یک‌دوازدهم سال» و «ماه» در مصراع دوم «استعاره از معشوق»

گزینه «۲»: «تیغ و سنان» استعاره از «مشکلات و دشواری‌ها»/ «خیمه برون زدن» کنایه از «بیرون ساکن شدن» و «سراپرده را خارج از میدان جنگ برپا کردن»

گزینه «۳»: تشبیه: «سینه سپر ساختن»/ مراعات نظیر: «سپر، تیر، شست»

سوال ۲۹

پاسخ: گزینه ۲

واژه «تار» ایهام تناسب دارد، معنای نزدیک: «تار مو» که کاربرد دارد و معنای دور: «تاریک» که کاربرد ندارد ولی با «شب» تناسب دارد.

واژه «لاله» ایهام تناسب دارد، معنای نزدیک: «گل لاله» که کاربرد دارد و معنای دور: «نوعی چراغ پایه‌دار» که کاربرد ندارد ولی با «روشن» تناسب دارد.

واژه «ماه» ایهام تناسب دارد، معنای نزدیک «قمر» که کاربرد دارد و معنای دور: «ماه سی روز» که کاربرد ندارد ولی با «هفته» تناسب دارد.

«چراغ لاله» اضافه تشبیهی است.

«چون دو هفته ماه» (ماه دو هفته) تشبیه است.

سوال ۳۰

پاسخ: گزینه ۲

گزینه «۲»

واژه «تار» ایهام تناسب دارد، معنای نزدیک: «تار مو» که کاربرد دارد و معنای دور: «تاریک» که کاربرد ندارد ولی با «شب» تناسب دارد.

واژه «لاله» ایهام تناسب دارد، معنای نزدیک: «گل لاله» که کاربرد دارد و معنای دور: «نوعی چراغ پایه‌دار» که کاربرد ندارد ولی با «روشن» تناسب دارد.

واژه «ماه» ایهام تناسب دارد، معنای نزدیک «قمر» که کاربرد دارد و معنای دور: «ماه سی روز» که کاربرد ندارد ولی با «هفته» تناسب دارد.

«چراغ لاله» اضافه تشبیهی است.

«چون دو هفته ماه» (ماه دو هفته) تشبیه است.

سوال ۳۱

پاسخ: گزینه ۴

«سر» مجاز از «اندیشه»/ تشبیه ندارد.

تشریح گزینه‌های دیگر

گزینه «۱»: «هلال و هلال» تکرار/ جناس همسان (تام): «ماه» مصراع اول «واحد اندازه‌گیری زمان برابر با یک‌دوازدهم سال» و «ماه» در مصراع دوم «استعاره از معشوق»

گزینه «۲»: «تیغ و سنان» استعاره از «مشکلات و دشواری‌ها»/ «خیمه برون زدن» کنایه از «بیرون ساکن شدن» و «سراپرده را خارج از میدان جنگ برپا کردن»

گزینه «۳»: تشبیه: «سینه سپر ساختن»/ مراعات نظیر: «سپر، تیر، شست»

سوال ۳۲

پاسخ: گزینه ۱

گزینه‌ی «۱»

«آفتاب حسن» استعاره از معشوق و «ابر»: استعاره از غیبت و دوری / «دم»: مجاز از لحظه/ تناسب: آفتاب و ابر .

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۲»: تلمیح دیده نمی‌شود.

گزینه «۳»: اغراق و جناس دیده نمی‌شود.

گزینه «۴»: حس آمیزی وجود ندارد.

سوال ۳۳

پاسخ: گزینه ۴

گزینه «۴»

بررسی تشبیه در گزینه‌ها:

گزینه «۱»: چون نورعلی، معركة نطق، تیغ زبان (۳ مورد)

گزینه «۲»: شکرخنده (خنده چون شکر)، غنچه دهان (دهان چون غنچه) و (دهان معشوق زیباتر از گل است = تشبیه تفضیل)
(۳ مورد)

گزینه «۳»: طایر جان، ابرو به کمان (۲ مورد)

گزینه «۴»: گل رخسار، [من] چون گل، خار غم، جامه جان (۴ مورد)

سوال ۳۴

پاسخ: گزینه ۱

گزینه «۱»

«آفتاب حسن» استعاره از معشوق و «ابر»: استعاره از غیبت و دوری / «دم»: مجاز از لحظه / تناسب: آفتاب و ابر / تشبیه: حسن و زیبایی به آفتاب تشبیه شده است.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۲»: تلمیح دیده نمی‌شود.

گزینه «۳»: اغراق و جناس دیده نمی‌شود.

گزینه «۴»: حس آمیزی وجود ندارد.

سوال ۳۵

پاسخ: گزینه ۳

گزینه «۳»

بیت الف) کنایه: «به باد دادن» کنایه از «تابود کردن، از بین بردن»

بیت ب) جناس تام: تاب (پیچ و شکن) و تاب (شکیبایی، آرامش)

بیت ج) تلمیح: اشاره به داستان حضرت آدم و خوردن گندم و... دارد.

بیت د) حس آمیزی: صورت شیرین

سوال ۳۶

پاسخ: گزینه ۱

گزینه «۱»

«جناس» بیت «ج»: که (چه کسی) و که (حرف ربط) / «اغراق» بیت «الف»: سیل گریه صدهزار پل را ریخت / «مجاز» بیت

«ب»: جام مجاز از شراب / «تشخیص» بیت «هـ»: جیب صبا / «کنایه» بیت «د»: سرد نفس بودن کنایه از سخن گیرا و جذاب

نداشتن

سوال ۳۷

پاسخ: گزینه ۴

گزینه «۴»

در بیت «الف» در با «سر» جناس ناقص دارد.

در بیت «ب»، «هست» و «نیست» متضاد هستند.

در بیت «ج» جهان مجاز از مردم

در بیت «د»، «ناله» ایهام تناسب دارد معنای نزدیک آن «فریاد» که کاربرد دارد و معنای دور آن «نوایی از موسیقی» که کاربرد

ندارد ولی با «گلبانگ» تناسب دارد.

سوال ۳۸

پاسخ: گزینه ۴

گزینه «۴»

در گزینه «۴» متناقض نما (پارادوکس) وجود ندارد / پرده‌داری می‌کند: کنایه

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: حسن تعلیل: شاعر علت سرازیر شدن شبنم را از روی گل، ریختن آبروی خود به خاطر شرمندگی می‌داند / استعاره: آبرو داشتن برای گل یک تشخیص و یک استعاره است.

گزینه «۲»: جناس ناهمسان: شام و شاد نام، شام / جناس همسان: شام و شام

گزینه «۳»: مجاز: خاک و گل / تشبیه: خار غم

سوال ۳۹

پاسخ: گزینه ۴

گزینه «۴»

تشبیه ندارد. واژه «برگ» در معنی غیرقابل برداشت در بیت؛ یعنی زاد و توشه با سفر تناسب دارد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: تشبیه معشوق به آهو – «مردم» در معنی مردمک چشم که در بیت مورد نظر نیست با چشم تناسب دارد.

گزینه «۲»: قلب دل، درج دهان و کیمیای سخن: اضافه تشبیهی – واژه قلب در معنی دل با دل تناسب دارد.

گزینه «۳»: تشبیه شعله به لاله – داغ در معنی گرم که در بیت مورد نظر نیست با شعله تناسب دارد.

سوال ۴۰

پاسخ: گزینه ۱

گزینه «۱»

جناس: داشتن و داشته

ایهام تناسب: هوا به معنی میل و هوس است و با بارانی و آفتابی تناسب دارد.

حس آمیزی: مزه مزه کردن رویا

استعاره: دست ویرانگر شوق

سوال ۴۱

پاسخ: گزینه ۳

گزینه «۳»

بیت، ایهام و حسن تعلیل ندارد.

بررسی آرایه‌های بیت:

ایهام تناسب: مهر دو معنی دارد:

۱- عشق و محبت (معنی مورد قبول در بیت)

۲- خورشید (معنی غیر قابل قبول در بیت) در معنی خورشید که با خورشید تابان تناسب دارد.

تضاد: لطف و قهر / کم و بیش / پشت و رو

تشبیه: تو مثل خورشید هستی

سوال ۴۲

پاسخ: گزینه ۴

گزینه «۴»

تشبیه: هستی و وجود شاعر مثل بندی بر پای دلش است. / استعاره: پای دل اضافه استعاری است و «بند» در مصرع دوم استعاره مصرحه از هستی و تعلقات است.

بررسی سایر ابیات:

گزینه «۱»: تشبیه: مهر روی: روی به خورشید تشبیه شده است. / ایهام تناسب ندارد.

گزینه «۲»: کنایه: زمین گیر بودن / جناس ندارد.

گزینه «۳»: تشخیص: بار یافتن گل در خلوت ما / حسن تعلیل: ندارد.

سوال ۴۳

پاسخ: گزینه ۴

گزینه «۴»

شاعر در گزینه «۴» خطاب به ممدوح خود می گوید ظلم بر دشمن تو بهتر از عدالت است و طمع و آز در دوستداری تو بهتر از قناعت و کم خواهی است. در حالی که در گزینه های دیگر قانع بودن باعث عزت و سلامت و آز و طمع، عامل خواری شمرده شده است.

تشریح گزینه های دیگر:

گزینه «۱»: قناعت چون صابون آلودگی آز را پاک می کند.

گزینه «۲»: آز هلاک می کند و قناعت در سلامت نگه می دارد.

گزینه «۳»: طمع، خواری می آورد و قناعت، عزت می آفریند.

سوال ۴۴

پاسخ: گزینه ۳

گزینه «۳»

شکرگذاری ← شکرگزاری

سوال ۴۵

پاسخ: گزینه ۴

گزینه «۴»

در بیت گزینه «۴» «دارم و بارم» جناس هستند اما آرایه تشبیه به کار نرفته است.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: تشبیه: تخت دل (اضافه تشبیهی) / تشخیص: پادشاهی کردن عشق و ...

گزینه «۲»: جناس: خاک، پاک/ مجاز: «خاک» در مصراع دوم مجاز از «قبر و گور»

گزینه «۳»: تضاد: مشکل، سهل/ کنایه: دست شستن از آب زندگانی قطع امید از ادامه حیات

سوال ۴۶

پاسخ: گزینه ۳

گزینه «۳»

بیت ج) تشبیه: «بار آزادی» و «بار منت» هر دو اضافه تشبیهی هستند.

بیت الف) کنایه: بار به دوش کشیدن کنایه از پذیرفتن مسئولیت

بیت د) تشخیص: درد دل کردن با باد صبا

بیت ب) استعاره: «ماه منور» استعاره از «معشوق یا یار شاعر»

بیت هـ) جناس: ماهی و ماه

سوال ۴۷

پاسخ: گزینه ۴

گزینه «۴»

فقط در گزینه «۴» وجه شبه در بیت وجود دارد: غنچه، مانند من، دلتنگ است.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: دل به حقه راز مانند شده است.

گزینه «۲»: دل به حجره دیو تشبیه شده است.

گزینه «۳»: زلف به کمند تشبیه شده است.

سوال ۴۸

پاسخ: گزینه ۱

گزینه «۱»

تشخیص: بیت «ب»: خوابیدن گل و خواندن باد صبا

تناقض: بیت «د»: آب دریا آتش است.

تضاد: بیت «ج»: نبود و بود

تضمین: بیت «الف»: جنات تجری تحتها الانهار (بخشی از آیه قرآن)

ایهام: بیت «ه»: دور از رخت: (۱) از رخت دور باد (۲) در هجران رخت

سوال ۴۹

پاسخ: گزینه ۲

گزینه «۲»

دل از کسی گرفتن: نا امید شدن، صرف نظر کردن، دل کندن

سر خویش گرفتن: به کار خود مشغول شدن، به کار خود پرداختن

سوال ۵۰

پاسخ: گزینه ۲

گزینه «۲»

«ب»: تشخیص: فرار گرفتن زمین و جور آسمان تشخیص دارد.

«الف»: استعاره؛ «بتان» استعاره از زیارویان است.

«ت»: مجاز، نان مجاز از «روزی» است.

«پ»: تشبیه: «شعله تیغ» تشبیه دارد.

سوال ۵۱

پاسخ: گزینه ۲

گزینه «۲»

خجالت کشیدن غنچه: تشخیص

پیراهن قبا کردن: کنایه از پیراهن دریدن (در اینجا کنایه از شکفتن غنچه است.)

لعل: استعاره از «لب»

سوال ۵۲

پاسخ: گزینه ۱

گزینه «۱»

تشخیص: بیت «ب»: خوابیدن گل و خواندن باد صبا

تناقض: بیت «د»: آب دریا آتش است.

تضاد: بیت «ج»: نبود و بود

تضمین: بیت «الف»: جنات تجری تحتها الانهار (بخشی از آیه قرآن)

ایهام: بیت «ه»: دور از رخت: ۱) از رخت دور باد ۲) در هجران رخت

سوال ۵۳

پاسخ: گزینه ۲

گزینه «۲»

«ب»: تشخیص: فرار گرفتن زمین و جور آسمان تشخیص دارد.

«الف»: استعاره؛ «بتان» استعاره از زیارویان است.

«ت»: مجاز، نان مجاز از «روزی» است.

«پ»: تشبیه: «شعله تیغ» تشبیه دارد.

سوال ۵۴

پاسخ: گزینه ۲

گزینه «۲»

شاهد آرزو: اضافه تشبیهی است.

سوال ۵۵

پاسخ: گزینه ۲

گزینه «۲»

بیت تلمیح دارد به داستان کشته شدن حسین بن منصور حلاج / «را و ما» و «چون و خون» جناس ناقص دارند/ «دار خون
آشام با دارالامان» طباق یا تضاد دارند.

سوال ۵۶

پاسخ: گزینه ۲

گزینه «۲»

بیت الف: «ترگس» استعاره از چشم / چشم عقل هم «اضافه استعاری» است.

بیت ب: «جانم به لب رسید» کنایه دارد.

بیت ج: «با» و «باز» جناس ناقص هستند.

بیت د: «آفاق» و «نگین» به ترتیب مجاز از «دنیا» و «انگشتر»

بیت ه: «آب زندگی» تلمیح دارد.

سوال ۵۷

پاسخ: گزینه ۳

گزینه «۳»

حس آمیزی: خشکی زهد / ایهام ندارد.

بررسی آرایه‌های سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: اغراق: ادعای بسیاری اشک که به اندازه سیلاب است. استعاره (تشخیص): آستین گریه – سیلی سیلاب (= اشک) – رخسار دریا

گزینه «۲»: تشبیه: اقلیم گمنامی / تناقض: در گمنامی صاحب آوازه (= معروف) بودن

گزینه «۴»: شاعر، علت باریدن ابر را عاشق شدن و علت وزش و بیقراری باد را شیدا و عاشق شدن او می‌داند. / عاشق شدن ابر و شیدا شدن باد: تشخیص

سوال ۵۸

پاسخ: گزینه ۲

گزینه «۲»

تشبیه گزینه‌ها:

گزینه «۱»: دو تشبیه (حوروش) (روی چو ماه)

گزینه «۲»: چهار تشبیه: (زندگی مثل بحر) (حوادث مثل نهنگ) (تن مانند کشتی) (مرگ مثل به ساحل رسیدن)

گزینه «۳»: سه تشبیه (من به سان لب) (لب میگون) (ساغر چشم)

گزینه «۴»: سه تشبیه (دانه خال)، (مرغ دل)، (دام زلف)

سوال ۵۹

پاسخ: گزینه ۲

«گزینه ۲»

تشبیه: سنگ ملامت / تلمیح ندارد.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: تضاد: هستی و نیستی / تناقض: وجود داشتن بی‌وجودان

گزینه «۳»: تکرار: نیک / مجاز: حرف مجاز از سخن

گزینه «۴»: ای هوس: تشخیص / تشبیه برگ کاه به چتر شاهی

سوال ۶۰

پاسخ: گزینه ۴

«گزینه ۴»

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: ذوق و طوق

گزینه «۲»: که: چه کسی / که: حرف ربط

گزینه «۳»: یار و زار

سوال ۶۱

پاسخ: گزینه ۳

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: اغراق در وصف زیبایی معشوق

گزینه «۲»: تبدیل شدن اشک به رنگ شفق (سرخ) به خاطر نامهربانی معشوق

گزینه «۴»: اغراق در شدت اشک ریختن

سوال ۶۲

پاسخ: گزینه ۲

«گزینه ۲»

«دندان به دندان خاییدن»، کنایه از «خشمگین شدن و عصبانی شدن» است.

«خون به جوش آمدن»، کنایه از «خشمگین شدن و عصبانی شدن» است.

مفاهیم کنایی در سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: «سپر انداختن» کنایه از «تسلیم شدن»

گزینه «۳»: «زهره دریدن» کنایه از «ترسیدن»

گزینه «۴»: «مغز بر سنگ ریختن» کنایه از «کشتن»

سوال ۶۳

پاسخ: گزینه ۳

گزینه «۳»

فاقد لف و نشر است. / چین (دوم) ایهام دارد و در دو معنای پیچش و کشور چین مورد استفاده قرار گرفته است. / «صنم» استعاره از یار خوش‌اندام است. / «عالم» مجاز از «مردم» عالم است. / کلمات «در و هر» جناس ناقص دارند و کلمات «چین و چین» نیز در دو معنا به کار رفته‌اند. (جناس تام)

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: دارای لف و نشر است.

گزینه «۲»: فاقد مجاز است.

گزینه «۴»: فاقد استعاره و مجاز است.

سوال ۶۴

پاسخ: گزینه ۲

گزینه «۲»

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: «صد»: مجاز از مقدار زیاد

گزینه «۳»: «کف»: مجاز از دست

گزینه «۴»: «شهر»: مجاز از مردم شهر

سوال ۶۵

پاسخ: گزینه ۳

گزینه «۳»

لفها: اشک و روی / نشرها: سیم و زر

جناس: زر و زرد / زر و بر و در

تشبیه: (تشبیه پنهان اشک به سیم و روی به زر)

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: فاقد لف و نشر است.

گزینه «۲»: فاقد جناس است.

گزینه «۴»: فاقد لف و نشر است.

سوال ۶۶

پاسخ: گزینه ۱

گزینه «۱»

ایهام تناسب: چنگ در معنای دست به کار رفته است و معنای انحرافی آن (نوعی ساز) با نی تناسب دارد. / استعاره: نالیدن چنگ و سوختن و ساختن عود (تشخیص) / جناس: می‌سوزم و می‌سازم / ایهام: بوی در دو معنای آرزو و رایحه استفاده شده است. در سایر گزینه‌ها آرایه‌های متناقض‌نما، تلمیح و حس آمیزی دیده نمی‌شود.

سوال ۶۷

پاسخ: گزینه ۲

گزینه «۲»

تکرار: واژه‌های درد و درمان تکرار شده‌اند.

استعاره: ای عشق، (منادای غیر انسان، تشخیص است و استعاره)

تناقض: با درد، جان خسرو را درمان کرده‌است.

تضاد: در مصراع اول درد و درمان

سوال ۶۸

پاسخ: گزینه ۲

گزینه‌ی «۲»

بیت «ب»: ایهام: نگران ← (۱) مضطرب و پریشان، (۲) نگرنده، بیننده و ناظر

بیت «الف»: مجاز: تربت ← گور، قبر

بیت «د»: کنایه: سپر افکندن ← تسلیم شدن

بیت «ج»: تشبیه: لب یار به لاله و رخسار او به گلنار تشبیه شده است.

سوال ۶۹

پاسخ: گزینه ۳

گزینه‌ی «۳»

ایهام: رود ۱- رودخانه، ۲- نوعی ساز / کنایه: ندارد.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: جناس ناقص: «تار» و «زار» / ایهام تناسب: «تار» در مصراع اول به معنای تار زلف به کار رفته است و در معنای دوم با چنگ ارتباط دارد و هم‌چنین «تار» در مصراع دوم به معنای تار چنگ به کار رفته است و در معنای دیگر با زلف تناسب دارد.

گزینه «۲»: تشبیه تفضیل: ترجیح دادن زیبایی یار بر لاله و ترجیح دادن رایحه زلف معشوق بر عطر / تکرار: تو

گزینه «۴»: استعاره: «ماه» استعاره از معشوق / جناس تام: «که: چه کسی» و «که: حرف ربط»

سوال ۷۰

پاسخ: گزینه ۲

گزینه «۲»

ب) تضمن: گوهر (هریک از سنگ‌های قیمتی)، الماس (سنگی گران‌بها)

ج) مترادف: باده و مدام (شراب)

الف) تضاد: اطلس (پارچه ابریشمی گران‌بها و لطیف)، پلاس (پارچه خشن و کهنه)

د) تناسب: ماه، آفتاب، سیاره، طالع

توجه: در بیت «هـ» واژه‌های «گریه، نمی‌گیریم، گریان» هم‌خانواده هستند.